

თემა 13 სამაგისტრო კურსი *საგანმანათლებლო ტექნოლოგიების გამოყენება
სწავლებასა და სწავლაში (Applying Educational Technologies in Teaching and Learning)*

თემა 8. შეფასება და რეფლექსია (პილოტირების შაბლონები) Evaluation and Reflection
(Piloting Templates)

ონლაინ სწავლების შეფასების დონეები

უმაღლეს საგანმანათლებლო გარემოში ონლაინ სწავლების სამ - მაკრო, მეზო და მიკრო - დონეზე შეფასება ხორციელდება.

ონლაინ სწავლების მაკრო დონეზე შეფასება. მაკრო დონის შეფასება გულისხმობს ონლაინ საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასებას. იგი ხელს უწყობს პროგრამის ხარისხის უზრუნველყოფას. მაკრო დონის შეფასება მნიშვნელოვანია (ა) პროგრამის მიზნების მიღწევის გასაზომად, (ბ) სწავლების ხარისხისა და ეფექტურობის გასაზომად, (გ) გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად და (დ) ინსტიტუციურ სტრატეგიულ დაგეგმვასა და გადაწყვეტილების მიღებაში წვლილის შესატანად. აღნიშნული მიზნებიდან გამომდინარე მაკრო დონის შეფასების კითხვებია:

- შეესაბამება თუ არა პროგრამა ინსტიტუციონალურ მისიას?
- აქვს თუ არა პროგრამას ნათლად ჩამოყალიბებული მიზნები და ამოცანები?
- არის თუ არა რესურსები გამოყოფილი ინფრასტრუქტურისა და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებისთვის, ფაკულტეტის ტრენინგისა და მხარდაჭერისთვის და სტუდენტების დასაქმებისა და მხარდაჭერისთვის?
- არის თუ არა ტექნოლოგიების მიწოდების სისტემა მაქსიმალურად საიმედო და უსაფრთხო, მოიცავს თუ არა იგი სარეზერვო და კატასტროფების აღდგენის გეგმებს?

ონლაინ სწავლების მეზო დონეზე შეფასება. შეფასების მეზო (საშუალო) დონე შეეხება ინდივიდუალური ონლაინ კურსების შეფასებას. ონლაინ კურსების შეფასების კითხვებია:

- არის თუ არა კურსის მიზნები, პედაგოგის მოლოდინები და შეფასების კრიტერიუმები კარგად მორგებული სტუდენტებზე?
- უზრუნველყოფს თუ არა კურსი სტუდენტების საკმარის მხარდაჭერას (სასწავლო და ტექნიკური მხარდაჭერის ჩათვლით) კურსის მიზნებისა და სტუდენტთა სხვა შესაბამისი საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად?
- ხელს უწყობს თუ არა სასწავლო პროცესი სტუდენტების აქტიურ სწავლას?
- ხელს უწყობს თუ არა ონლაინ კურსი სტუდენტ-პედაგოგის კონტაქტს?
- ხელს უწყობს თუ არა ონლაინ კურსი სტუდენტებს შორის ინტერაქციას და თანამშრომლობას?
- ხელს უწყობს თუ არა კურსი მეტაკოგნიტური უნარების ამაღლებას?
- ეფუძნება თუ არა სწავლა ეფექტურ (კონტექსტურ, ავთენტურ) მაგალითებს?
- არის თუ არა პედაგოგის უკუკავშირი სტუდენტის სწავლის მხარდასაჭერი?
- იყენებს თუ არა ჯგუფი შეფასების მრავალ მეთოდს, რომელიც შეესაბამება კურსის მიზნებსა და შემუშავებულ აქტივობებს?
- იყენებს თუ არა კურსი ტექნოლოგიას ეფექტურად სწავლისა და სწავლების მხარდასაჭერად?

ონლაინ სწავლების მიკრო დონეზე შეფასება. ონლაინ სწავლების მიკრო დონის შეფასებისას აქცენტი კეთდება ინდივიდუალურ ონლაინ მსწავლელზე. ინდივიდუალური სტუდენტის შეფასება, როგორც წესი, მოიცავს შემდეგი სამი კატეგორიიდან ერთს ან მეტს: (ა) სტუდენტის მოსაზრება ონლაინ სწავლებასთან დაკავშირებით, (ბ) სტუდენტის ონლაინ სწავლების პროცესი და (გ) სტუდენტის პროდუქტი ონლაინ სწავლებიდან.

(ა) სტუდენტის მოსაზრება ონლაინ სწავლებასთან დაკავშირებით

ონლაინ საგანმანათლებლო სწავლების გამოცდილება განსხვავდება სააუდიტორიო, პირისპირ გარემოში სწავლებისგან. ონლაინ კურსის პედაგოგებს, როგორც წესი, აინტერესებთ თუ როგორი დამოკიდებულება აქვთ სტუდენტებს ონლაინ კურსით

სწავლების მიმართ. ვინაიდან ონლაინ კურსის სტუდენტებთან დაკავშირება რთულია სივრცითა და დროით დაშორების გამო მსწავლელთა მოსაზრებების შეფასება გულისხმობს კითხვარით გამოკითხვას. ამ მიზნის შესაბამისი შეფასების ზოგიერთი კითხვაა:

- მოსწონს თუ არა სტუდენტს ონლაინ კურსი?
- როგორი დამოკიდებულა აქვთ სტუდენტებს ონლაინ სწავლების მიმართ კურსის დაწყებამდე, მსვლელობისას და შემდგომ?

(ბ) სტუდენტის ონლაინ სწავლების პროცესი

მიუხედავად იმისა, რომ სტუდენტების მოსაზრებები ონლაინ სწავლების შესახებ ღირებული ინფორმაციას გვაწვდის, შეფასების ამ ეტაპით დასრულება არ არის საკმარისი. პედაგოგებისთვის მნიშვნელოვანია ინფორმაციას ფლობდნენ სტუდენტების სხვადასხვა პროცესების მეშვეობით ონლაინ სწავლებაში ჩართულობის შესახებ, როგორცაა თანამშრომლობა, შემეცნება, პრობლემის გადაჭრა და სხვა. ამ პროცესების შეფასების ერთ-ერთი გავცელებული მეთოდი გახლავთ სტუდენტთა ონლაინ დისკუსიის ჩანაწერის კონტენტ-ანალიზი. აღსანიშნავია, რომ კონტენტ-ანალიზის გამოყენება გარკვეულ სირთულეებთან არის დაკავშირებული. ზოგიერთი მათგანია:

- როგორ არის კონტენტ-ანალიზის სანდოობა უზრუნველყოფილი?
- როგორ არის კონტენტ-ანალიზის ვალიდურობა უზრუნველყოფილი?
- როგორ ფასდებიან „პასიური“ სტუდენტები? პასიური სტუდენტები ხშირად არ მონაწილეობენ დისკუსიაში, მაგრამ თვლიან, რომ ბევრი რამ ისწავლეს სხვების მიერ გამოქვეყნებული კომენტარებისა და პასუხების წაკითხვით და გაანალიზებით.

(გ) მსწავლელის პროდუქტი ონლაინ სწავლებიდან

ზოგადად, ონლაინ კურსის მსწავლელის პროდუქტის შეფასება გამოიყენება იმის დასადგენად, თუ რა ცოდნა ან უნარ-ჩვევები აქვს სტუდენტს შეძენილი კურსის დასასრულისთვის. ეს ჩვეულებრივ ხორციელდება შეფასების ტრადიციული გზებით, მაგალითად კურსის ბოლოს ტესტებში მიღწეული შედეგებით, საბოლოო ნაშრომების შეფასებით, ან ალტერნატიული მეთოდებით - პორტფოლიოს და პერფორმანსების შეფასებით.

მაღალი ხარისხის ონლაინ კურსების სტანდარტები და ინდიკატორები

მაღალი ხარისხის ონლაინ კურსების ეროვნული სტანდარტები (NSQ, 2019) უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და ონლაინ საგანმანათლებლო პროგრამებს სთავაზობს ჩარჩოს ონლაინ სასწავლო კურსების გაუმჯობესებისთვის.

მაღალი ხარისხის ონლაინ კურსების ეროვნული სტანდარტები იყოფა შემდეგ კატეგორიებად:

- სტანდარტი A: კურსის მიმოხილვა და მხარდაჭერა
- სტანდარტი B: შინაარსი/კონტენტი
- სტანდარტი C: სწავლების დიზაინი
- სტანდარტი D: მსწავლელის შეფასება
- სტანდარტული E: ხელმისაწვდომობა და გამოყენებადობა
- სტანდარტი F: ტექნოლოგია
- სტანდარტი G: კურსის შეფასება

სტანდარტი A: კურსის მიმოხილვა და მხარდაჭერა

კურსის ზოგადი მიზანი მსწავლელისთვის ცნობილია კურსის დასაწყისშივე. კურსის მასალები მოიცავს დამხმარე სერვისებს, რომლებიც აუცილებელია მსწავლელისა და პედაგოგის წარმატებისთვის. კურსის ინსტრუქციაში ასახულია ინფორმაცია ამ სერვისებთან წვდომის შესახებ.

A1 ონლაინ კურსი მოიცავს კურსის მიმოხილვას და სილაბუსს.

A2 ის მინიმალური კომპიუტერული უნარ-ჩვევები და ციფრული წიგნიერების დონე, რომელიც მოეთხოვება სტუდენტს ნათლად არის გადმოცემული.

A3 მსწავლელებისთვის და სხვა დაინტერესებული პირებისთვის მოცემულია პედაგოგის ბიოგრაფიული მონაცემები და საკონტაქო ინფორმაცია.

A4 მოლოდინები და რეგულაციები მსწავლელებთან მიმართებაში ნათლად არის ჩამოყალიბებული და ხელმისაწვდომი კურსის შესავალ ნაწილში.

A5 მინიმალური ტექნოლოგიური მოთხოვნები კურსისა ნათლად არის ჩამოყალიბებული და ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ მოიპოვონ ამ ტექნოლოგიასთან წვდომა სტუდენტებმა არის ასევე გადმოცემული.

A6 შეფასების პოლიტიკა და პრაქტიკა ნათლად არის განსაზღვრული კურსის შინაარსის სწავლის მოლოდინების შესაბამისად.

A7 ონლაინ კურსი გვამლევს ინფორმაციას ტექნიკურად მხარდამჭერ სერვისებთან დაკავშირების შესახებ.

A8 ონლაინ კურსის დაწყებამდე მსწავლელებს სთავაზობენ საორიენტაციო შეხვედრას.

სტანდარტი B: შინაარსი/კონტენტი

ონლაინ კურსი მსწავლელებს სთავაზობს კონტენტის სხვადასხვა ვარიანტს, რომელიც ეხმარება მათ ამ კონტენტის ძირფესვიანად დაუფლებაში.

B1 ონლაინ კურსის მიზნები ან კომპეტენციები არის გაზომვადი და ნათლად გადმოსცემს იმას, თუ რის დემონსტრირებას შეძლებს სტუდენტი კურსის წარმატებით დასრულების შემდეგ.

B2 ონლაინ კურსის მოლოდინები შეესაბამება კურსის მიზნებს და კომპეტენციებს და ნათლად არ ის ჩამოყალიბებული.

B3 ონლაინ კურსის კონტენტი შეესაბამება სახელმწიფო და/ან სხვა აღიარებულ კონტენტ-სტანდარტებს.

B4 ციფრული წიგნიერება და საკომუნიკაციო უნარები ჩართულია და ისწავლება როგორც კურსკულუმის განუყოფელი ნაწილი.

B5 დამატებითი სასწავლო რესურსები ხელმისაწვდომია სწავლის მხარდასაჭერად და გასამდიდრებლად და ემსახურება კონკრეტული კონტენტის სტუდენტისთვის მიწოდებას.

B6 ონლაინ კურსის კონტენტი და დამხმარე მასალები ასახავს მულტიკულტურულ პერსპექტივას და არის მიკერძოებისგან თავისუფალი.

B7 ონლაინ კურსის მასალები (მაგალითად, სახელმძღვანელოები, პირველადი წყაროს დოკუმენტები), რომლებიც განამტკიცებენ კურსის კონტენტ-სტანდარტებს არის უტყუარი და აქტუალური.

B8 ონლაინ კურსი არ შეიცავს მოზარდთათვის საზიანო შინაარსის თემატიკას.

B9 საავტორო უფლებები და ციტირების წესი დაცულია.

B10 დოკუმენტაცია და სხვა სახის დამხმარე მასალები ხელმისაწვდომია ეფექტური ონლაინ კურსის ხელშეწყობისთვის.

სტანდარტი C: სწავლების დიზაინი

ონლაინ კურსი მოიცავს სასწავლო მასალებს, აქტივობებს, რესურსებს და შეფასებებს, რომლებიც შეესაბამება სტანდარტებს, რთავს ყველა მსწავლელს სწავლის პროცესში და მხარს უჭერს აკადემიური მიზნების მიღწევას.

C1 ონლაინ კურსის დიზაინი მოიცავს აქტივობებს, რომლებიც მსწავლელებს უბიძგებს თავიანთი სწავლისა და თვითმონიტორინგის ხელშეწყობისკენ.

C2 ონლაინ კურსის კონტენტი და სასწავლო აქტივობები ხელს უწყობს დასახული სასწავლო მიზნების და კომპეტენციების მიღწევას.

C3 ონლაინ კურსი ორგანიზებულია თავებისა და გაკვეთილების მიხედვით, რომლებიც ლოგიკურ ბმაშია ერთმანეთთან.

C4 ონლაინ კურსის კონტენტი შეესაბამება ფოკუს-მსწავლელების გაგების დონეს.

C5 ონლაინ კურსის დიზაინი მოიცავს დამწყებ/შესავალ დავალებებს თუ აქტივობებს კურსის სწავლების პირველი კვირის განმავლობაში სტუდენტთა სწავლის პროცესში ჩართვის მიზნით.

C6 ონლაინ კურსი სთავაზობს სტუდენტებს სწავლის მრავალგვარ გზას - უზრუნველყოფს მსწავლელთა სწავლის პროცესში სხვადასხვა გზით ჩართვის შესაძლებლობებს მათი საჭიროებების გათვალისწინებით.

C7 ონლაინ კურსი იძლევა სტუდენტებს შორის რეგულარული ინტერაქციის შესაძლებლობას.

C8 ონლაინ კურსის დიზაინი იძლევა სტუდენტსა და პედაგოგს შორის ინტერაქციის შესაძლებლობას, მათ შორის რეგულარული უკუკავშირის მიწოდების შესაძლებლობას სტუდენტის პროგრესის შესახებ.

C9 ონლაინ კურსის სასწავლო მასალები და რესურსები წარმოგვიდგენს კონტენტს ეფექტური, მიმზიდველი და რელევანტური ფორმით.

სტანდარტი D: მსწავლელის შეფასება

კურსის განმავლობაში გამოიყენება შეფასების მრავალგვარი სტრატეგია სტუდენტთა სწავლისა და ჩართულობის შესაფასებლად. სტუდენტებს მიეწოდებათ უკუკავშირი მათი პროგრესის შესახებ.

D1 სტუდენტთა შეფასებები უკავშირდება კურსის, თავისა (unit) თუ გაკვეთილის მიზნებს და კომპეტენციებს.

D2 ვალიდური შეფასებები კურსისა აფასებს სტუდენტის პროგრესს სასწავლო მასალის დაუფლებაში.

D3 შეფასების პრაქტიკა იძლევა მრავალფეროვან შესაძლებლობას თვითმონიტორინგისა და სწავლის რეფლექსიისთვის.

D4 შეფასების ინსტრუმენტები არის მოქნილი სტუდენტის მიერ დაუფლებული ცოდნის სხვადასხვა გზით ჩვენების თვალსაზრისით.

D5 კურსის განმავლობაში იქმნება და შემდგომ უზიარდებათ სტუდენტებს რუბრიკები, რომლებიც მკაფიოდ განსაზღვრავს მოლოდინს ცოდნის დაუფლების სხვადასხვა დონეზე.

სტანდარტი E: ხელმისაწვდომობა და გამოყენებადობა

კურსის დიზაინი ასახავს ვალდებულებას სასწავლო მასალებისა და აქტივობების ხელმისაწვდომობაზე და ასევე, ვალდებულებას გამოყენებადობაზე, რათა ყველა შემსწავლელს შეეძლოს ადვილად ნავიგაცია და ინტერაქცია კურსის ყველა კომპონენტთან. ონლაინ კურსის მასალები, აქტივობები და შეფასებები შექმნილია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ყველა სტუდენტს ჰქონდეს წვდომა ერთიდაიმავე ინფორმაციაზე და შეძლოს ერთსა და იმავე ინტერაქციაში ჩართვა. ონლაინ კურსი უნდა იყოს შექმნილი უნივერსალური დიზაინის პრინციპების გათვალისწინებით.

E1 ონლაინ კურსის ნავიგაცია ლოგიკური, თანმიმდევრული და ეფექტურია სტუდენტის გადმოსახედიდან.

E2 ონლაინ კურსის დიზაინის ელემენტები (ფორმატი, შრიფტის სახე, ზომა, ფერი და ა.შ.) ხელს უწყობს კონტენტის კითხვადობას და მკაფიოობას.

E3 ონლაინ კურსი უზრუნველყოფს სასწავლო მასალებს და აქტივობებს მრავალფეროვანი მსწავლელების საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად.

E4 კურსის მულტიმედია არის ადვილად გამოსაყენებელი.

E5 კურსში საჭირო ყველა ტექნოლოგიისთვის მოცემულია მისი ხელმისაწვდომობის და მომწოდებლის შესახებ ინფორმაცია.

სტანდარტი F: ტექნოლოგია

ტექნოლოგია, რომელიც კურსის სხვადასხვა კომპონენტის განხორციელების საშუალებას იძლევა ხელს უწყობს აქტიურ სწავლას და არ აფერხებს სწავლების პროცესს.

F1 საგანმანათლებლო ინსტრუმენტები უზრუნველყოფს სტუდენტთა შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალურობის შენარჩუნებას სახელმწიფო და ადგილობრივი კანონების შესაბამისად.

F2 ონლაინ კურსის ინსტრუმენტები მხარს უჭერს სწავლის მიზნებს და კომპეტენციებს.

F3 ონლაინ კურსი პედაგოგს აძლევს სწავლის აქტივობების ადაპტირების საშუალებას სტუდენტთა მოთხოვნილებებისა და უპირატესობების გათვალისწინებით.

F4 კურსი საშუალებას აძლევს პედაგოგს დაარეგულიროს სასწავლო მასალის განთავსება (კალენდრის ან სწავლის ტემპის შესაბამისად). პედაგოგს შესაძლებლობა აქვს აირჩიოს ან დამალოს კონკრეტული გაკვეთილები ან მოდულები, შეცვალოს გაკვეთილების თანმიმდევრობა, შეარჩიოს კონკრეტული აქტივობები და სავარჯიშოები და ა.შ.

F5 კურსი იძლევა ტექნიკურ უზრუნველყოფას შეფასებების ავტომატურად გამოსათვლელად და დასაფიქსირებლად, და კურსის განმავლობაში მიღებული საბოლოო ქულების დასაანგარიშებლად.

სტანდარტი G: კურსის შეფასება

მეტი ეფექტურობისთვის ხდება ონლაინ კურსის რეგულარული შეფასება შეფასების სხვადასხვა სტრატეგიის გამოყენებით და შედეგები გამოიყენება კურსის შემდგომი გაუმჯობესების საფუძვლად. ასევე, ხდება კურსის განახლება როგორც შინაარსის, ასევე კურსის დიზაინისა და კურსისთვის საჭირო ტექნოლოგიის თვალსაზრისით უახლეს კვლევებზე დაყრდნობით.

G1 ონლაინ კურსი იყენებს მრავალ მეთოდს კურსის ეფექტურობის შესაფასებლად.

G2 ონლაინ კურსი ფასდება მისი თანამედროვეობასთან შესაბამისობით (როგორც კონტენტი, ასევე შეფასების მეთოდები უნდა იყოს აქტუალური).

G3 ონლაინ კურსი ახლდება ეფექტურობისთვის დადგენილი უწყვეტი გაუმჯობესების ციკლის მიხედვით, რომელიც ეფუძნება შიდა და გარე შეფასების შედეგებს, კვლევის შედეგებს და საუკეთესო პრაქტიკის მაგალითებს.

ონლაინ სწავლების შეფასება სტუდენტის მიერ

სტუდენტთა მოტივაციის ასამაღლებლად რომ შეასრულონ კურსის ბოლოს შეფასებები და წარმოადგინონ სასარგებლო უკუკავშირი ამ შეფასებისას, აუცილებელია სტუდენტებთან საუბარი შეფასების მნიშვნელობაზე და თუ რისთვის გამოიყენება ეს შეფასებები.

სასარგებლო რჩევები

- გამოყავით დრო სტუდენტებისთვის ლექციაზე ონლაინ სწავლების შეფასებების შესასრულებლად, გააცანით მათ შეფასების მიზანი და აცნობეთ შეფასებისთვის გამოყოფილი დროის ხანგრძლივობა.
- აცნობეთ სტუდენტებს რომ მათგან ელით გულწრფელ და კონსტრუქციულ უკუკავშირს, რომელიც გამოიყენება კურსის გასამჯობესებლად. შეიძლება მოიყვანოთ მაგალითები თუ როგორ შეცვალეთ კურსები სტუდენტთა უკუკავშირის შედეგად.
- აცნობეთ სტუდენტებს, რომ დაინტერესებული ხართ კურსის შესახებ როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი უკუკავშირის მიღებით. კურსის და/ან სწავლების რა ასპექტები დაეხმარა მათ სწავლის პროცესში? რა ასპექტები შეიძლება შეიცვალოს, რომელიც დაეხმარება კურსის მომავალ სტუდენტებს უფრო ეფექტურად სწავლაში?
- აღუწერეთ სტუდენტებს რა სახის უკუკავშირა თქვენთვის ყველაზე სასარგებლო. უმეტეს შემთხვევაში, კონკრეტული უკუკავშირი მაგალითებით უფრო სასარგებლოა, ვიდრე ზოგადი განცხადებები და ფორმულირება.
- შეახსენეთ სტუდენტებს, რომ მათი შეფასებები იქნება სრულად ანონიმური.
- აცნობეთ სტუდენტებს, რომ თქვენ ხართ ძირითადი აუდიტორია მათი უკუკავშირის მიღების, მაგრამ სხვებიც პოტენციურად წაიკითხავენ მათ შეფასებებს, მათ შორის უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია. კურსის შეფასებები დიდ როლს თამაშობს პერსონალის შეფასებასა და კურიკულუმის დაგეგმვაში.
- სილაბუსში ასახული უნდა იყოს ინფორმაცია სტუდენტთა შეფასებების ფაქტის შესახებ, რათა მათ ყურადღება მიაქციონ თავიანთ სასწავლო გამოცდილებას სემესტრის განმავლობაში და გაითვალისწინონ მოგვიანებით კურსის შეფასებისას.